

13. Zeměpis

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vzdělávací obor: Zeměpis
Vyučovací předmět: Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu zeměpisu je získání základních informací o planetě Zemi, a to jak ve smyslu poznání zákonitostí přírodních, tak socioekonomických. Důraz je kladen rovněž na složku environmentální se záměrem osvojení si optimálních podmínek pro udržení života na Zemi.

Výchovný proces se uskutečňuje v učebně zeměpisu, plně vybavené příslušnými učebními pomůckami včetně moderní audiovizuální techniky. Výjimečně se využívají i nesespecializované učebny. V závěru roku se uskutečňují zeměpisné exkurze do blízkého okolí.

Tento předmět je vyučován ve všech ročnících nižšího gymnázia, časová dotace v primě, sekundě a tercii je 2 hodiny týdně, v kvartě 1 hodina týdně.

Ve výuce zeměpisu se preferuje výkladová forma klasického typu proložená diskusí se žáky. V hodinách se využívá práce s mapou, atlasem a učebnicemi rozmanitého zaměření. Uplatnění nacházejí i rozmanité formy referátů, rozborů tisku a jiných masově sdělovacích prostředků.

Vyžaduje se, aby studenti uměli samostatně pracovat s grafy, kartogramy, kartodiagramy a statistickými soubory.

Klíčové kompetence

průřezové téma	tématický okruh	ročník
Environmentální výchova	Základní podmínky života	prima
	Lidské aktivity a problémy živ. prostředí	sekunda
	Vztah člověka k prostředí	tercie
	Ekosystémy	kvarta
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět nás zajímají	sekunda
	Objevujeme Evropu a svět	prima
	Jsme Evropané	tercie

Kompetence k učení

Ve výchovném procesu se klade důraz na osvojení důležitých faktů a jejich pragmatickou interpretaci. Závěry z výkladu a diskusí se pak přenášejí stručným záznamem do sešitů žáků.

Žáci se učí poznávat svět v jeho široké rozmanitosti, zákonitostech a vzájemných souvislostech.

Jsou vedeni rovněž k tomu, aby si vážili přírodních krás krajiny a dokázali ocenit úsilí a pracovitost našeho lidu při budování naší vlasti. Je třeba, aby si uvědomili, že naše rodná země je pouze dílčí částí celého planetárního systému, který musí být pochopen jako komplex složek a dějů vzájemně se prolínajících.

Studenty je nutno motivovat ve smyslu důležitosti získávání poznatků o naší Zemi, která je jedinečná skloubením přírodních činitelů a lidského faktoru. Při výuce je tedy nutno věnovat patřičnou pozornost přírodním a na ně vázaným ekonomickým podmínkám krajiny, kdy si žáci uvědomují složitost a provázanost veškerých dějů.

Kompetence komunikativní

Žák musí být schopen sebekriticky hodnotit svoji výkonnostní úroveň, být přesný, ale i výstižný ve svém ústním a písemném vyjadřování. Je třeba, aby studenti všech ročníků využívali logického myšlení při vyhledávání a zpracovávání potřebných poznatků a omezovali faktografii, kterou lze vyhledat v moderních mediálních prostředcích.

Studenti musí být rovněž připraveni přiřazovat k základním poznatkům pojmy nadstavbové, musejí je umět třídit, analyzovat a vyvozovat z nich patřičné závěry. Osvojená fakta musí umět prezentovat širokou slovní zásobou v širším kontextu a před vyučujícími i kolektivy žáků je umět obhájit. Výklad studenta musí být uspořádaný, obsahově i formou správný. Studenti by měli být vedeni ke sledování událostí nejenom v republice, ale i ve světě, měli by se umět orientovat nejenom na mapě, ale i v předkládaných informacích v tisku a jiných sdělovacích prostředcích. Předpokládá se jejich umění pracovat s internetem, hlavně ve způsobu vyhledávání příslušných dat, jejich třídění a ukládání.

Tento proces by měl být spojen s uměním pracovat s náročnými programy informačních technik. Patřičná pozornost musí být tedy věnována dalšímu vzdělávání v těchto moderních disciplínách.

Kompetence personální a sociální

Žák zeměpisu musí být schopen používat učební pomůcky a spolupracovat se svými spolužáky při hledání řešení učitelem vytyčených úkolů.

Ve výukovém procesu zeměpisu není možné se obejít bez rýmové práce, kde jde o výměnu informací, přičemž se v rámci skupiny vytváří konkurenční prostředí.

Týmová práce nabývá zvláštního významu v praktických cvičeních, kde rozdělením úkolů dosáhneme značného učebního efektu.

Skutečná týmová práce vyžaduje ovšem určité předpoklady, společné cíle, hodnoty a přiměřený pocit sounáležitosti. Důležitý je i způsob komunikace se spolupracovníky, schopnost řešení vzniklých problémů a rovněž schopnost se týmově prosadit.

S uvedenými fakty souvisí i osvojení si tzv. asertivního jednání, tedy schopnosti umět proklamací svoje názory optimálním způsobem pro společnost obecně přijatelným, přičemž je třeba mít na paměti i zájmy celku, aniž bychom narušovali práva jiných. Student by měl umět přijmout kritiku, dokázat optimálním způsobem reagovat na

odlišné názory, poučit se, případně vyvodit ze svých chyb konstruktivní závěry. U účastníka diskuze se tím navozuje pocit sebedůvěry, získává respekt ostatních a snadněji tak dosahuje pracovních cílů.

Občanské kompetence

Student si pak musí uvědomit relativitu svých názorů, umět akceptovat názory jiných a pokusit se eventuálně formulovat i kompromisní řešení. V předmětu zeměpisu je přirozené, že student má osvojeny základní rysy společenských norem, které dokáže uplatňovat nejenom ve škole, ale i mimo ni.

Rovněž se počítá s tím, že v tomto oboru student prakticky využije ve všech probíraných sférách nabytých znalostí environmentální problematiky ve smyslu ochrany životního prostředí a tím i možností odvrácení rizik ohrožení životního prostředí naší planety. Studenti by měli být zapojeni do monitoringu životních podmínek v okolí svého bydliště.

Kompetence pracovní

Je třeba, aby student gymnázia uměl pracovat s moderními učebními pomůckami, počítačovou technikou, programy vedoucími ke konstrukci základních kartografických i jiných geografických prací. Vyučujícími jsou podle možnosti studenti vedeni k účasti v zeměpisných soutěžích, především však v olympiádách.

Do výuky zeměpisu se nově zařazují průřezová témata, a to následovně:

V tercii se inkorporuje do učiva průřezové téma „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“. Důvodem je návaznost tohoto tématu na postavení a ekonomicko-politické zařazení naší republiky v rámci EU, neboť učivo České republiky se probírá v tomto ročníku.

V kvartě s dotací 1 hodiny se učí obecný zeměpis a je nutné navázat na toto učivo průřezovým tématem „Environmentální výchova“, které završuje komplexní poznávání jednotlivých sfér Země. Uvedené průřezové téma je navíc celkem narůstajícího významu v globálním měřítku a musí být tedy obsahově a významově posíleno na úroveň ostatních geografických oborů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výuka v primách se soustřeďuje na probírání nejzákladnějších přírodních dějů, jejich příčin a důsledků těchto jevů, ve druhé polovině roku se začíná s regionálním zeměpisem.

Tématické okruhy: Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie.

Přírodní obraz Země. Regiony světa.

V sekundě navazuje další část tématického okruhu Regiony světa s obsahem učiva Asie, Ameriky, Evropy.

V tercii se probírá tématický okruh Česká republika - její přírodní a ekonomická charakteristika s navazujícím průřezovým tématem - „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“.

V kvartě je v plánu výuka tématických okruhů: Společenské a hospodářské prostředí a Životní prostředí završená průřezovým tématem „Environmentální výchova“.

a/ Geografické informace, zdroje dat kartografie a topografie

Účelem tohoto okruhu je postupné rozvíjení a používání komunikačního geografického a kartografického jazyka s využitím nejmodernějších technických prostředků.

b/ Přírodní obraz Země

Cílem tématického okruhu je seznámit žáky se základními poznatky v rámci krajinné sféry, šířkovou pásmovitostí a výškovou stupňovitostí na planetární i regionální úrovni.

c/ Regiony světa

Tento okruh se opírá o porovnávání přírodních a ekonomických údajů v jednotlivých regionech světa, využívá srovnávacích metod spojených s vyhledáváním rozmanitých informačních zdrojů.

d/ Společenské a hospodářské prostředí

Tématický okruh je aplikací dosavadních osvojených poznatků přičemž se využívá obsahu spřízněných vědních oborů. Upřednostňuje se prostorový ráz geografických jevů a jejich příčinná souvislost.

e/ Životní prostředí

V daném okruhu se řeší problematika interakcí mezi člověkem a přírodním prostředím a charakter vztahů mezi jednotlivými složkami životního prostředí navzájem.

f/ Česká republika

Okruh má regionální charakter s cílem seznámit studenty se základními přírodními a ekonomickými složkami území naší republiky a jejich vzájemnými vazbami.

i/ Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Principem tohoto vzdělávacího okruhu je praktická aplikace geografických poznatků vedená formou cvičení, pozorování a terénní praxí.

Průřezová témata - základní charakteristika

tercie - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

tematické okruhy

Evropa a svět nás zajímají

Obsahem tohoto tématu jsou zážitky a zkušenosti z Evropy dokumentující vztah naší země ke svým sousedům a posouzení lidových zvyků a tradic v rámci tohoto světadílu.

Objevujeme Evropu a svět

Evropské krajiny, mezinárodní kontakty, naše vlast a Evropa, analýza životního stylu Evropanů

Jsme Evropané

Tématický okruh posuzuje integrační tendence v Evropské unii, jejich základní atributy a dále mezinárodní organizace.

kvarta- Environmentální výchova

tematické okruhy

Lidské aktivity a problémy životního prostředí Civilizační vlivy na životní prostředí, ochrana přírody a přírodních památek, ekologické povědomí veřejnosti.

Vztah člověka k prostředí

Životní prostředí v místním regionu, prostředí a zdraví člověka, princip udržitelnosti rozvoje.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

třída – prima

<u>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie</u>		
<u>Očekávané výstupy</u>	<u>učivo</u>	<u>průřezová témata</u> <u>poznámky</u>
žák: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a data používá základní geograf.,topograf. a kartograf. terminologii	KOMUNIKAČNÍ GEOGRAFICKÝ A KARTOGRAFICKÝ JAZYK -základní topografické útvary -hlavní kartografické produkty -statistická data a jejich grafické vyjádření -základní informační geografická média	práce s informacemi: - daty, grafy, tabulkami

<p>přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech zaujímá postoje k okolnímu světu</p>	<p>KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE -glóbus: měřítko globusu -mapa: měřítko, obsah, dělení -zeměpisná síť: poledníky, rovnoběžky -zeměpisné souřadnice -určování zeměpisné polohy -nadmořská výška a její vyjádření, výškové rozdíly v krajině</p>	<p>práce s mapou a globusem</p>
---	--	---------------------------------

<u>Přírodní obraz Země</u>		
<u>Očekávané výstupy v RVP</u>	<u>učivo</u>	<u>průřezové témata</u> <u>poznámky</u>
<p>žák: prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů -zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy Sluneční soustavy</p>	<p>ZEMĚ JAKO VESMÍRNÉ TĚLESO -tvar, velikost a pohyby Země, postavení ve vesmíru</p>	<p>práce s globusem naučný film</p>
<p>zdůvodní podstatu daných jevů na příkladech srovnává různou délku dne a noci v závislosti na ročním období a zeměpisné šířce srovnává roční období na různých místech Zeměkoule</p>	<p>-střídání dne a noci, délka dne a noci, střídání ročních období</p>	<p>práce s globusem, mapou, vlastní pozorování</p>

orientuje se v daných pojmech umí určit čas na různých místech Země rozpozná datový posun při přechodu zemských polokoulí	-světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice	praktická cvičení
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost	KRAJINNÁ SFÉRA -přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry	práce s mapou
zná základní části Země, orientuje se v pohybech lito- sférických desek a v jejich důsledcích objasní vnitřní a vnější po- chody a jejich působení na povrch, určí a srovnává příklady jednotlivých činitelů	Litosféra -stavba Země, vymezení litosféry pohyby litosférických desek, zemská kůra, dno oceánů, -vnitřní činitelé -vnější činitelé -vzájemné působení činitelů a lidí	

dovede určit složení a vrstvy atmosféry vysvětlí princip oběhu a prou- dění vzduchu zná rozdíl mezi podnebí a počasím srovnává podnebí různých míst na Zemi z hlediska ze- měpisné šířky a nad.výšky	Atmosféra -složení a vrstvy atmosféry. -celkový oběh vzduchu v atmosféře -vzdušná proudění -podnebí, počasí, podnebné pásy, výšková zonalita podnebí	práce s učebnicí, mapami vlastní pozorování počasí
chápe cirkulaci vody rozlišuje oceány a nejvýzna- mnější moře a jejich vlastno- sti diferencuje vodu pevniny, lo- kalizuje hl. řeky, jezera, vodní nádrže světa vnímá význam zásob podpo- vrchových vod pro lidstvo	Hydrosféra -rozložení a oběh vody na Zemi. -voda oceánů a moří:vlastnosti -voda na pevnině -podpovrchová voda	
dovede posoudit význam půd pro člověka zná půdotvorné činitele orientuje se v typech a dru- zích půd a jejich rozšíření na Zemi ví o nebezpečích pro půdu	Pedosféra -význam půd -vznik půd -půdní typy a druhy -rozmístění půd na Zemi. -vlivy lidské společnosti na pedosféru	práce s obrazovými materiály a nákresy
umí vymežit základní podmín- ky pro život	Biosféra -vymezení biosféry	práce s učebnicí,

zná hlavní zástupce flóry a fauny jednotlivých oblastí pevniny a moří	-zastoupení jednotlivých biosférických celků podle zem.šířky a nad.výšky -život v oceánech a mořích	
---	--	--

<u>Regiony světa</u>		
<u>Očekávané výstupy v RVP</u>	<u>učivo</u>	<u>průřezové témata</u> <u>poznámky</u>
žák:		
rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	Členění pevniny na světadíly. Světový oceán a jeho části Afrika, Austrálie a Oceánie Indický oceán, polární oblasti -geografická poloha -přírodní poměry -osvojování světadílu lidmi, -obyvatelstvo -hospodářství. -oblasti, významné státy a města	práce s globusem, mapou naučný film

třída – sekunda

<u>Regiony světa</u>		
<u>očekávané výstupy</u>	<u>učivo</u>	<u>poznámky</u>
Žák:		
Zná polohu, vymezi části Ameriky, porovná postavení mezi kontinenty, charakterizuje přírodní podmínky, lokalizuje jádrové oblasti osídlení a rasové složení obyvatelstva	Severní Amerika, geografická poloha, přírodní podmínky, osídlování S. Ameriky lidmi, obyvatelstvo	Využití tématických map, praktické vyhledávání charakteristik přírodních podmínek
Srovnává jednotlivé státy podle rozlohy, počtu obyv., hospod. vyspělosti, charakterizuje lokalizuje nerost. suroviny, hlavní průmyslová centra a posuzuje úroveň a způsob zemědělství.	Kanada. USA, Mexiko	Hospodářská mapa Sev.Ameriky

Lokalizuje na mapě hlavní státy pevninské a ostrovní části, zná jejich hlavní města, umí zhodnotit hospodářskou úroveň a hlavní zaměření oblasti, zná problematiku Kuby	Středoamerické státy	Politická mapa Ameriky
Zná pojem Latinská Amerika, dokáže srovnat se S. A. přírodní podmínky, velikost, počet a složení obyvatelstva, lokalizuje hlavní oblasti zalidnění	Jižní Amerika geografická poloha, přírodní poměry, osvojování J. A. lidmi a obyvatelstvo	Mapa Jižní Ameriky
Dokáže přiměřeně zhodnotit společné znaky jednotlivých oblastí, lokalizuje státy a hlavní města, vyhodnocuje nejvyspělejší státy jednotlivých oblastí, dokáže charakterizovat globální problém deštného pralesa	Karibské státy, Brazílie, Andské státy, Laplatské státy	Tématické mapy Jižní Ameriky
Vymezí hranici mezi Evropou a Asií, porovnává a přirozeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, hospodářské a politické poměry, lokalizuje hlavní jádrové oblasti osídlení a hospodářství	Asie- geografická poloha, přírodní poměry, osvojování Asie lidmi, obyvatelstvo	Mapa Eurasie, využití filmů
Dokáže vymezit regiony Asie, zná nejvýznamnější státy s hlavními městy, srovnává společné a rozdílné přírodní a společensko-hospodářské znaky u vybraných států, přiměřeně hodnotí hospodářskou a společenskou vyspělost, orientuje se v problému nejchudších zemí světa	Oblasti Asie- monzunová Asie J, JV a V, významné státy	Mapa Asie, referáty o vybraných státech
Porovnává a přirozeně hodnotí společné a rozdílné znaky jednotlivých regionů, poukazuje na specifické zvláštnosti islámského světa, zná rozdíl mezi šííty Sunnity, stručně charakterizuje vybrané státy a zná hlavní města	JZ Asie, střední Asie, severní Asie, významné státy	Mapa, filmy, referáty, mediální informace

Rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci kontinentu	Evropa – geografická poloha, přírodní poměry, obyvatelstvo, hospodářství	Mapa světa, mapa Evropy, tématické mapy
Lokalizuje oblasti, státy a hlavní města, orientuje se v informacích o hospodářské vyspělosti, zná členská státy evropských integrací a přiměřeně charakterizuje zásady Hospodářské politiky EU a ESVO Dokáže vyhodnotit hlavní změny na politické mapě Evropy po roce 1990	Oblasti Evropy, uzemní a hospodářské rozdíly, spolupráce a integrace	politické mapy Evropy pro srovnání Materiály o EU

<p>Porovnává a přiměřeně hodnotí jednotlivé regiony z hlediska hlavního hospod. Zaměření, úrovně hospodářství s ohledem na vazby mezi státy a regiony, vyčleňuje jádrové a periferní zóny, zná nejvýznamnější města jednotlivých států</p>	<p>Z. Evropa, Stř. Evropa, S. Evropa, J. Evropa, JV Evropa, V. Evropa Významné státy Významné regiony Významná města</p>	<p>Mapy jednotlivých regionů</p>
<p>Umí zorientovat mapu, určit azimut, zorientovat se v terénu a jít podle azimutu po určené trase</p>	<p>Praktický zeměpis Orientace v krajině</p>	<p>Mapa, busola, informační zdroje o regionu</p>

třída – tercie

Česká republika – tématický celek		
očekávané výstupy	učivo	poznámky, průřezová témata
žák uvede základní geografickou charakteristiku ČR	geografická poloha a rozloha ČR, postavení v Evropě	práce s mapou, grafy a diagramy
žák charakterizuje jednotlivá geologická období a jejich dopad na současnou krajinnou sféru, lokalizuje místa nalezišť nerostných surovin	geologický vývoj a popis jednotlivých období, nerostné suroviny	práce s geologickou mapou, instruktážní film
žák projeví znalost geomorfologie ČR, charakterizuje nejvýznamnější geomorfologické celky	geomorfologické členění ČR, popis nejvýznamnějších geomorfologických celků	práce atlasem ČR
žák objasní klimatogeografické pochody, charakterizuje tvorbu klimatu v ČR	klima ČR, klimatogeografické údaje, rekordy, pravděpodobný vývoj	práce s atlasem ČR
žák se orientuje v hydrografii ČR	vodstvo ČR, povrchová a podpovrchová voda, dělení, znečištění vodstva v ČR,	práce s atlasem ČR

žák charakterizuje biogeografii ČR	rostlinstvo a živočišstvo ČR, floristické oblasti	práce s atlasem, instruktážní filmy
žák umí posoudit demografický vývoj, rozmístění a migraci obyvatelstva, analyzuje jeho strukturální složení	obyvatelstvo ČR, demografická charakteristika, aktuální problémy	práce s atlasem ČR
žák dokáže charakterizovat sídelní strukturu ČR, zná nejvýznamnější síla a nové trendy ve vzniku sídel	sídla ČR, jejich dělení, funkce sídel, trendy ve vývoji sídel	práce atlasem ČR
žák objasní vývoj a současný stav hospodářství ČR	hospodářství ČR, komplexní charakteristika, lokalizace významných hospodářských center	práce s atlasem ČR a aktuálními hospodářskými údaji
žák charakterizuje zemědělskou výrobu v ČR, dovede rozdělit území státu na zemědělské regiony, popíše lesní a vodní hospodářství	zemědělství ČR, dělení na rostlinnou a živočišnou výrobu, lesní a vodní hospodářství	práce s atlasem ČR
žák má přehled o dělení a trendech v průmyslové výrobě ČR, zná nejvýznamnější zástupce v jednotlivých odvětvích	průmysl ČR, dělení, vývoj, faktory rozvoje	práce s atlasem ČR

žák charakterizuje dopravu ČR, dokáže ji dělit na jednotlivá odvětví, zná klady a zápory jednotlivých typů dopravy	doprava ČR, dělení na jednotlivá odvětví	práce s atlasem ČR
žák umí posoudit vývoj a současnou situaci ve spojích, službách, cestovním ruchu a zahraničním obchodu ČR	spoje, služby, cestovní ruch a zahraniční obchod ČR, dělení, kompletní charakteristika	práce s atlasem ČR, použití videa
žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	regiony České republiky - územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přes hraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech	práce s atlasem ČR, prezentace ročníkových prací
žák vymezí a lokalizuje místní region, provádí jeho kompletní charakteristiku	místní region - zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)	práce s mapou místního regionu
žák dokáže srovnávat ČR a evropské a významné mimoevropské státy z hlediska tradic, úrovně života, zvyků....	Evropa a svět nás zajímají	průřezové téma
žák charakterizuje vztah našeho státu a Evropy, zabývá se postavením Evropy ve světě	objevujeme Evropu a svět	průřezové téma
žák charakterizuje Evropu z hlediska historického vývoje, současných integrací, možného fungování v budoucnu	jsme Evropané	průřezové téma

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace – tématický celek

Očekávané výstupy	učivo	poznámky, průřezová témata
žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu, aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny, uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života	práce v terénu, používání praktických terénních pomůcek

třída – kvarta

Společenské a hospodářské prostředí

<u>očekávané výstupy</u>	<u>učivo</u>	<u>poznámky</u> <u>průřezová témata</u>
žák:		
vysvětlí základní prostorovou organizaci světové populace – hustotu, přirozený přírůstek, migrace, lidské rasy, náboženství, věkovou strukturu, národy a jazykové rozlišení	základní kvantitativní a kvalitativní geografická charakteristika obyvatelstva světa	práce s mapou, grafy a diagramy, analýza tématických map
objasní základní geografické znaky sídel, jejich vznik a rozdělení, strukturu a prostorové rozmístění, urbanizační tendence	sídla, sídelní systémy světa, problematika urbanizace	práce s obrazovými materiály a nákresy
umí se orientovat ve funkcích a struktuře světového hospodářství a lokalizovat jeho hlavní surovinové a energetické zdroje	sektorová a odvětvová struktura světového hospodářství, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně	práce s učebnicí, diskusní forma výuky

je si vědom podmíněnosti rozmístění hospodářských aktivit v souvislosti s jejich předpoklady	lokalizace průmyslových odvětví i zemědělství na základě determinujících přírodních a ekonomických faktorů	práce s tematickými mapami, znalost geografické symboliky
diferencuje státy světa podle jejich specifických znaků a dokáže vyčleňovat hlavní světová integrační seskupení	regionální členění států světa podle hospodářské vyspělosti, politické rozdělení	práce s atlasem, diskuze, referáty
si vytváří přehled o aktuálních politických poměrech ve světě, členění států podle politického zřízení a ekonomické úrovně	členění zemí podle správního hlediska, integrační seskupení, hlavní ohniska napětí ve světě	práce s tiskem, diskusní rámec hodin, referáty

Životní prostředí

žák umí posoudit stav a význam krajiny pro společnost, porovnává vliv vnitřních a vnějších geologických sil na ráz krajiny	krajina jako přírodní a společenské prostředí, krajintvorné procesy, funkce krajiny	obrazové ukázky krajiny, videomateriál, exkurze do krajiny
žák dokáže uvádět konkrétní příklady krajinných složek a prvků, zná rozmístění hlavních ekosystémů	typy krajiny-rozdělení krajiny podle způsobu jejich vzniku a relativních výškových rozdílů	práce s mapou a blokdiagramy
je si vědom významného vlivu člověka na přírodu, možností jejího ovlivňování v pozitivním i negativním slova smyslu	ovlivňování přírodní sféry lidskou společností, zpětné působení krajiny na člověka	lidské aktivity a problémy životního prostředí <u>průřezové téma</u>
uvádí příklady přírodních a civilizačních vlivů na životní prostředí	ekologické zákony a jejich prosazování v praxi, trvale udržitelný rozvoj	vztah člověka a prostředí <u>průřezové téma</u>